

[Sekularizace, náboženství a víra]

25. V. 62

Sekularizací se rozumí zesvětštění, tj. odnáboženštění. Otázka zní: je samo náboženství hodnotou, jejíž ztráta je nenahraditelná, anebo je pouhou dobově podmíněnou formou? A je-li formou, pak co je to, co se odnáboženšťuje, co prochází sekularizací?

A pak: je otázka formy zanedbatelná? Je to jedno, jaká forma tu je? Což je obsah tak naprosto nezávislý na formě a forma na obsahu? Co to vůbec znamená náboženství? Je náboženství uskutečňováním „toho, co být má“ v prostoru vyděleném od ostatního světa, v tzv. svátostném prostoru? A jaká je funkce takového odděleného prostoru? Je možno tak docela připustit, že tu aktivita zbloudila, že se dostala do slepé uličky? Není toto „uskutečnění“ mimo denní život a praktický svět spíše nutnou podmínkou reálného zásahu potom, tj. opravdového uskutečňování? Ale v jakém smyslu novodobá teorie dovede nahradit tuto dřívější funkci náboženství? Sekularizace je jistě procesem, který směřuje k postupujícímu zrušení všech „svátostných prostorů“. Je to však vůbec možné? A je to správné? Je s tím vůbec možno souhlasit? Nebo je třeba se bránit? Nemá zdánlivé zrušení náboženství za následek jen to, že propadneme nekontrolovaně náboženství daleko nižšímu a primitivnějšímu? A přece můžeme sledovat, jak proroci, a zvláště Ježíš stavěli proti náboženskému úkonu praktické jednání. – Je tu ovšem ještě další věc: jestliže je existence víry závislá na existenci nějakého svátostného prostoru, pak to je záležitost určité historické úrovně, tedy věc kulturní, nikoliv elementární. To by však bylo hrubě chybné pojetí víry. Víra je s dějinami ve velmi úzkém kontaktu, ale na svém konci, na svém cíli, ve svém zpředmětnění, uskutečnění, nikoliv ovšem na svém počátku, u svého zdroje.